

СТРІЛЬЧУК
Юлія Ігорівна
guliathebest@mail.ru

УДК 336.71

ВПЛИВ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ НА ЕКОНОМІКУ

BANK LENDING TO INDIVIDUALS INFLUENCE ON THE ECONOMY

аспірант, ДВНЗ «КНЕУ
імені Вадима Гетьмана»

У статті розглядається вплив банківського кредитування населення на економіку. На основі функціонального підходу показано різновекторну дію даного виду кредиту на економічних суб'єктів.

В статье рассмотрено влияние банковского кредитования населения на экономику. На основе функционального подхода показано разновекторное действие данного вида кредита на экономических субъектах.

The article is devoted to the bank lending to individuals effect on the economy. The author uses functional method to highlight the influence on the different economic agents.

Ключові слова: банківський кредит, кредитування населення, вплив кредиту

Ключевые слова: банковский кредит, кредитование населения, влияние кредита

Keywords: bank loan, lending to individuals, lending effect

ВСТУП

Дослідження сутності банківського кредитування населення не може бути повним без визначення його місця в економічному розвитку. Питанням сутності кредиту та його ролі, а також банківського кредитування присвячені роботи таких вчених як С. Аржевітін [0], О. Вовчак [2], О. Дзюблюк [3] тощо. Проте, вивченню впливу банківського кредитування населення на економіку приділяється незначна увага в науковому середовищі і тому дане питання потребує ґрунтовного висвітлення та аналізу.

МЕТА РОБОТИ

Метою роботи є визначення впливу банківського кредиту для населення на економіку в контексті окремих його функцій.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У роботі використовуються такі методи дослідження як графічний, узагальнення, аналізу.

РЕЗУЛЬТАТИ

Одним із найпоширеніших видів кредиту є банківський кредит, який також має розгалужену видову структуру. Банківський кредит для населення – це економічні відносини між банком і населенням, які виникають з приводу передачі банком позичальнику вартості у користування для задоволення особистих потреб позичальника, не пов'язаних з веденням підприємницької діяльності, на умовах повернення, строковості та платності. Тому банківське кредитування населення можна розглядати як процес, що складається з послідовних дій банку, за допомогою яких реалізуються економічні відносини між банком-кредитором і позичальником-фізичною особою, які виникають з приводу передачі остан-

ньому вартості у користування на умовах поверненості, строковості та платності.

Кредитування банками населення має значний вплив на економіку, для дослідження якого вважаємо доцільним приділити увагу функціональному підходу. Відповідно до сутності перерозподільчої функції кредиту, вільні кошти від одних суб'єктів перерозподіляються і спрямовуються саме до фізичних осіб, які мають у них потребу, далі кредитні кошти виходять на ринок товарів та послуг. Це сприяє формуванню платоспроможного попиту населення, стимулює поживлення торгівлі, розширення виробництва, посилення конкуренції, розвиток окремих галузей, зростання ВВП.

Залежно від того, у якому напрямку розвивається банківське кредитування населення у країні з позиції його цільової спрямованості, воно матиме різний вплив на окремі галузі. Укрупнена модель впливу банківського кредитування населення на галузі економіки показана на рис. 1.

Згідно з рис. 1 банківське кредитування населення має значний вплив на розвиток торгівлі, а саме роздрібної. Це спричинено тим, що отримані позичальниками кошти спрямовуються безпосередньо на придбання товарів чи послуг на ринку.

Кредитування населення з таким цільовим спрямуванням як охорона здоров'я, освіта, придбання туристичних послуг справляє значний вплив на розвиток галузей невиробничої сфери. На розвиток галузей виробничої сфери даний вид кредиту має опосередкований вплив, що проявляється через стимулювання попиту на продукцію і таким чином спонукання виробників до збільшення обсягів виробництва з метою збільшення прибутку.

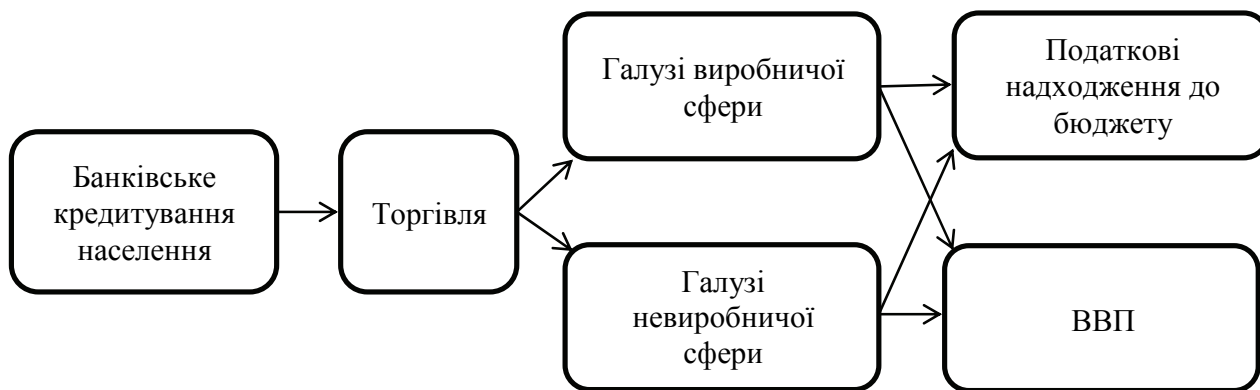

Рис. 1. Укрупнена модель впливу банківського кредитування населення на галузі економіки (розроблено автором)

Кредитування населення за таким напрямком цільового спрямування як придбання, будівництво та реконструкція нерухомості, земельних ділянок дає поштовх до розвитку ринку нерухомості шляхом формування платоспроможного попиту на житло. Це сприяє розвитку житлового будівництва, що створює попит на продукцію суміжних галузей. Експансія автокредитування призводить до зростання попиту на продукцію автомобілебудування та збільшення обсягів імпорту транспортних засобів, насичення ринку з боку пропозиції.

У періоди економічного спаду банки проводять виважену політику щодо кредитування населення на користь дрібних короткострокових позик. У такому випадку кредитні кошти переважно спрямовуються на ринок товарів побутового призначення і стимулюють товаровиробників до збільшення обсягів виробництва, а імпортерів – до нарощення імпорту таких товарів. Це також призводить до зростання та

прискорення товарообороту. Описані процеси забезпечують створення нових підприємств, збільшення кількості робочих місць і відповідно рівня зайнятості.

При цьому зростатимуть і податкові надходження до бюджету, завдяки чому можуть бути збільшені видатки бюджету, у тому числі і на заробітну плату, соціальні виплати, державні закупівлі тощо. Все це забезпечує зростання обсягу ВВП.

Крім того, даний вид банківського кредитування має важливе соціально-економічне значення. Антиципація доходу позичальника внаслідок кредитування дає можливість швидшого задоволення його потреб. Це сприяє підвищенню рівня життя окремого позичальника і відповідно населення в цілому. Види банківського кредиту для населення за цільовим призначенням залежно від потреб, які задовольняються, представлені на рис. 2.

Рис. 2. Види банківського кредиту у контексті потреб населення (розроблено автором)

Відповідно до рис. 2 для задоволення первинних потреб може використовуватись кредит на будівництво і придбання нерухомості, транспортних засобів, побутових товарів, а для вторинних — кредит на навчання, лікування та відпочинок. Роль банківського кредитування населення полягає у підвищенні рівня життя позичальника та швидшому переході до задоволення потреб вищого ієрархічного

рівня, таких як соціальні, самореалізація та розвиток. Таким чином проявляється позитивний вплив банківського кредитування населення на самого позичальника.

При виконанні емісійної функції даним видом кредиту здійснюється вплив на масу грошей в результаті дії грошово-кредитного мультиплікатора. Ріст обсягів кредитування банками населення

приводить до зміни монетарних показників, а саме збільшення грошової бази та грошової маси, зміни обсягів грошових агрегатів, що спричиняє зростання платоспроможного попиту. Проте, це може мати як позитивний, так і негативний вплив на економічні процеси.

Збільшення маси грошей і відповідно попиту на товарному ринку внаслідок нарощення обсягів банківського кредитування населення справляє позитивний вплив на розвиток економіки, який показано вище, у тому випадку, коли темпи знецінення грошової одиниці менші, ніж темпи зростання пропозиції грошей. Перетнувши критичну точку, темпи росту інфляції перевищують темпи росту грошової маси, що є вкрай негативним явищем для економіки. Тому надмірне кредитування банками

населення, що спричиняє значне зростання грошової маси, неадекватне виробничому потенціалу країни, має негативний вплив на розвиток макроекономічних процесів у державі. Оскільки кредитування населення займає меншу частку у кредитному портфелі в цілому по банківській системі порівняно з кредитуванням юридичних осіб, то можна стверджувати, що і його вплив на приріст грошової маси менший.

Аналізуючи виконання банківським кредитом для населення функції капіталізації вільних грошових коштів необхідно розглядати в першу чергу вплив даного виду кредиту на самого кредитора, а також на вкладників, кредиторів та власників банку, оскільки вільні кошти перетворюються у капітал, який створює додаткову вартість (рис. 3).

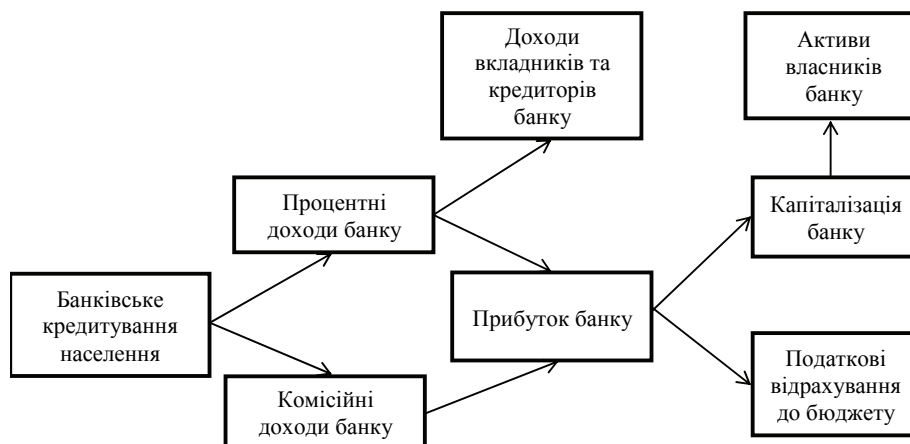

Рисунок 3. Вплив банківського кредитування населення на економічні показники в контексті функції капіталізації вільних грошових коштів (розроблено автором)

Як видно з даних рис. 3 кредитування населення впливає на структуру банківських доходів, посилює роль процентного доходу. Завдяки впровадженню у практику кредитування населення перехресних продажів та реалізації стратегічного партнерства зі страховими, оціночними компаніями, збільшуються також і комісійні доходи банку. Зростання доходів відповідно впливає на формування прибутку. Це позитивно відображається на діяльності банку, оскільки зі збільшенням нерозподіленого прибутку зростає і рівень капіталізації, підвищується вартість акцій банку на ринку. Таким чином переваги має банк як юридична особа та його власники, оскільки ріст акцій означає зростання їхніх активів. Капіталізація вільних коштів відбувається не лише з точки зору банку, а й щодо його вкладників та кредиторів. Внаслідок приросту банківського прибутку збільшуються і податкові відрахування до бюджету.

Проте, нарощення обсягів кредитування населення може мати і негативний вплив, оскільки формування високоризикового портфеля може спричинити виникнення проблемних кредитів, що матиме зворотній вплив на діяльність банку. Внаслідок неповернення позик кредитор не лише позбавляється доходу, а й втрачає власні кошти, які

були передані позичальнику. Це призводить до ускладнень щодо здійснення виплат за власними зобов'язаннями банку. Тому до кредитування населення необхідно застосовувати виважений підхід з превентивною метою.

ВИСНОВКИ

Отже, дослідивши вплив банківського кредитування населення на економіку в контексті окремих функцій даного виду кредиту, можна стверджувати, що він відображається на мікрорівні шляхом дії на позичальника і кредитора та на макrorівні через зміну маси грошей, інфляцію, зміну ВВП тощо.

Банківське кредитування населення має опосередкований вплив на розвиток окремих галузей економіки, сприяє поживленню кон'юнктури ринку, забезпечує розвиток торгівлі, малого та середнього бізнесу, дає поштовх до нарощення обсягів реалізації товарів та послуг на внутрішньому ринку.

Список використаних джерел

1. Аржевітін С.М. Сутність та роль кредиту в сучасних умовах / С.М. Аржевітін // Економіка та підприємництво: зб. наук. праць молодих учених та аспірантів / М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ.

нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – 2009. – Вип. 23. – С. 224–234.

2. Вовчак О. Кредит у системі макроекономічної рівноваги / О. Вовчак, М. Могильницька, М. Хмельчук // Вісник НБУ. – 2011. – № 2. – С. 28-33.

3. Дзюблюк О. Сучасні аспекти розуміння сутності і ролі кредиту як економічної категорії /

О. Дзюблюк // Світ фінансів. – 2010. – Вип. 1. – С. 7 — 16.

4. Стрільчук Л.В. Окремі проблеми банківської системи України / Л.В. Стрільчук, Ю.І. Стрільчук // Економіка. Фінанси. Право. – 2016. - № 6/1. – С. 42-45